

Revisionsrapport

Grundläggande granskning 2017

Solna stad

Anders Hägg
Henrik Fagerlind
Sofia Nylund
Lina Olsson
Tilda Lindell

Mars 2018

Innehållsförteckning

1.	Bakgrund, syfte och metod.....	2
2.	Sammanfattande bedömning	4
3.	Granskningsresultat	5
3.1.	Är nämndens mål och uppdrag tydligt?	5
3.2.	Är uppföljning och rapportering ändamålsenlig?	6
3.2.1.	Nämndernas förberedelser inför GDPR	9
3.2.2.	Uppföljning av borgenspolicy	10
3.3.	Finns ett system för tillräcklig intern kontroll?	11
3.4.	Löpande internkontroll i system och rutiner	13

1. *Bakgrund, syfte och metod*

En viktig del i den årliga granskningen är att bedöma om styrelsens och nämndernas ansvarsutövande är tillfredsställande. Med ansvarsutövande avses nämndernas aktiva åtgärder att leda, styra, följa upp och kontrollera verksamhet och ekonomi. Ett effektivt ansvarsutövande förutsätter att det finns rutiner som stödjer nämnden i dess arbete.

I SKL:s skrift kring god revisionsred i kommuner utvecklas begreppet årlig granskning bl.a. i form av ett förtydligande kring grundläggande granskning.

Grundläggande granskning genomförs varje år för styrelse och nämnder, och bygger på löpande insamling av fakta och iakttagelser i syfte att ge underlag att bedöma styrning, uppföljning och kontroll, säkerhet i system och rutiner, måluppfyllelse (resultat, prestationer m.m.).

Granskningen utgår ifrån följande kontrollområden, och granskningsinsatserna riktas mot att samla in revisionsbevis för varje område i syfte att bedöma respektive nämnds ansvarsutövande under 2017:

- Är nämndens mål och uppdrag tydligt?
- Är uppföljning och rapportering ändamålsenlig?
  - Vilka resultat har uppnåtts? Hur rapporteras dessa?
  - Vilken analys och utvärdering görs med anledning av resultaten?
- Finns ett system för en tillräcklig intern kontroll?

Metodmässigt genomförs årets grundläggande granskning med en omfattande genomgång, sammanställning och analys av dokument för respektive nämnd. I årets granskning har följande datakällor använts:

- Mål och budget 2017
- Samtliga nämnders protokoll 2017
- Samtliga nämnders reglemente 2017
- Samtliga nämnders delegationsordning 2017
- Samtliga nämnders attestförteckningar 2017
- Samtliga nämnders verksamhetsplan 2017
- Samtliga nämnders verksamhetsberättelse 2017
- Samtliga nämnders internkontrollplan 2017
- Samtliga nämnders uppföljning av internkontrollplan 2017

Vi har även samlat in nämndspecifika beskrivningar av varje nämnds förberedelsearbete inför införandet av dataskyddsdirektivet, GDPR.

I årets grundläggande granskning har vi därutöver särskilt fokuserat på nämndernas förberedelsearbete inför implementeringen av det nya dataskyddsdirektivet GDPR, samt på uppföljning av borgenspolicyen.

I och med att dataunderlaget är mycket omfattande har arbetet genomförts i flera steg:

- 1) Insamling av underlag
- 2) Sammanställning och analys av underlag utifrån respektive kontrollområde
- 3) Rapportering

Rapporteringen, som återfinns i denna rapport, sker utifrån två principer:

- *Rapporten är övergripande*: vi lämnar en samlad bedömning av respektive nämnds ansvarsutövande, samt slutsatser rörande stadens samlade arbete, för varje område.
- *Rapporten lyfter fram avvikelser*: rapporten fokuserar på att redovisa avvikelser och förklaringar till de bedömningar vi gör av mer kritisk natur.

Föreliggande rapport inleds med att en samlad bedömning görs för samtliga nämnder utifrån de olika kontrollområdena. Därefter följer granskningsresultat uppdelat per kontrollområde, med fokus på att ge en övergripande bild samt redovisa noterade avvikelser.

2. Sammanfattande bedömning

Nedan presenteras en sammanfattande bedömning för samtliga Solna stads nämnder samt Kommunstyrelse, utifrån resultatet av 2017 års grundläggande granskning. Den bedömningsskala som tillämpas är: Tillfredsställande, i huvudsak tillfredsställande, delvis tillfredsställande och ej tillfredsställande.

Nämnd/styrelse	Tydligt uppdrag	Rapportering	Resultat	Analys	Intern kontroll
Barn- och utbildningsnämnden	Tillfredsställande	Tillfredsställande	Delvis tillfredsställande	I huvudsak tillfredsställande	I huvudsak tillfredsställande
Byggnadsnämnden	Tillfredsställande	Tillfredsställande	I huvudsak tillfredsställande	I huvudsak tillfredsställande	I huvudsak tillfredsställande
Familjerättsnämnden	I huvudsak tillfredsställande	Tillfredsställande	I huvudsak tillfredsställande	I huvudsak tillfredsställande	I huvudsak tillfredsställande
Kommunstyrelsen	Tillfredsställande	Tillfredsställande	I huvudsak tillfredsställande	I huvudsak tillfredsställande	I huvudsak tillfredsställande
Kompetensnämnden	Tillfredsställande	Tillfredsställande	I huvudsak tillfredsställande	I huvudsak tillfredsställande	I huvudsak tillfredsställande
Kultur- och fritidsnämnden	Tillfredsställande	Tillfredsställande	I huvudsak tillfredsställande	I huvudsak tillfredsställande	I huvudsak tillfredsställande
Miljö- och hälso-skyddsnämnden	Tillfredsställande	Tillfredsställande	I huvudsak tillfredsställande	I huvudsak tillfredsställande	I huvudsak tillfredsställande
Omvårdnadsnämnden	I huvudsak tillfredsställande	Tillfredsställande	I huvudsak tillfredsställande	I huvudsak tillfredsställande	I huvudsak tillfredsställande
Socialnämnden	Tillfredsställande	Tillfredsställande	I huvudsak tillfredsställande	I huvudsak tillfredsställande	I huvudsak tillfredsställande
Tekniska nämnden	I huvudsak tillfredsställande	Tillfredsställande	Delvis tillfredsställande	I huvudsak tillfredsställande	I huvudsak tillfredsställande
Överförmyndarnämnden	I huvudsak tillfredsställande	Tillfredsställande	I huvudsak tillfredsställande	I huvudsak tillfredsställande	I huvudsak tillfredsställande

Sammantaget är bedömningen att det i staden finns ett väl utvecklat system för styrning, uppföljning och kontroll som omfattar samtliga nämnder. Nämndernas internkontrollarbete, i form av riskanalys, planering, löpande genomförande och återrapportering till nämnd och fullmäktige, kan dock fortsatt utvecklas. I den grundläggande granskningen framkommer också att några nämnder bör överväga att se över sina delegationsordningar för att säkerställa deras aktualitet. Flertalet nämnder har bedrivit sin verksamhet inom tilldelad budgetram och utifrån fullmäktiges mål till nämnderna. Några nämnder redovisar dock bara delvis ett tillfredsställande resultat för årets verksamhet, utifrån ekonomi, nämndmål och uppdrag från fullmäktige.

---

3. Granskningsresultat

3.1. Är nämndens mål och uppdrag tydligt?

Samtliga nämnder har antagit en verksamhetsplan för årets verksamhet. Verksamhetsplanerna återspeglar i allt väsentligt det uppdrag respektive nämnd har enligt reglemente. Vi kan konstatera att nämnderna i sina verksamhetsplaner också inkluderat de mål och uppdrag de fått från Kommunfullmäktige i Mål och budget 2017.

Det är utöver ovanstående även viktigt att nämnderna har tydliga och aktuella strukturer för sitt beslutsfattande. Detta ska framgå i av nämnden antagen delegationsordning. En av nämnden beslutad attestförteckning behöver också finnas för att beslutsfattandet inom nämndens område ska vara fullständigt.

Granskningen visar att kommunstyrelsen, kompetensnämnden, barn- och utbildningsnämnden, socialnämnden, kultur- och fritidsnämnden samt byggnadsnämnden har en aktuell delegationsordning. Vad gäller omvårdnadsnämnden, tekniska nämnden, överförmyndarnämnden och familjerättsnämnden konstateras att deras delegationsordningar beslutades för mellan 2-4 år sedan, och därför kan vara i behov av en översyn.

I samtliga nämnders delegationsordningar framgår hur anmälan av delegationsbeslut ska ske. Informationen i överförmyndarnämndens delegationsordning skiljer sig åt från övriga. Anmälan av delegationsbeslut är en stående punkt på samtliga nämnders sammanträden, utom vid överförmyndarnämndens sammanträden. Vid överförmyndarnämndens sammanträden finns dock en redovisning av ordförandebeslut vid varje sammanträde. I överförmyndarnämndens delegationsordning anges dock att varje beslut som fattas med stöd av FB (föräldrabalken) enligt FB 19 kap 14 § 3 st inte behöver anmälas till överförmyndarnämnden. Överförmyndarnämnden önskar dock att delegationsbeslut gällande vissa typer av ärenden skall redovisas med listor vid nämndens sammanträden, vilket framgår i delegationsordningen. Det framgår dock inte av delegationsordningen med vilken frekvens detta ska ske. I praktiken sker en redovisning vid varje nämndsammanträde.

Det finns därutöver en aktuell attestförteckning som kommunstyrelsen och samtliga nämnder har beslutat om enligt attestreglementet.

3.2. Är uppföljning och rapportering ändamålsenlig?

I detta avsnitt redovisas resultaten för kontrollområdena:

- Är uppföljning och rapportering ändamålsenlig?
  - o Vilka resultat har uppnåtts? Hur rapporteras dessa?
  - o Vilken analys och utvärdering görs med anledning av resultaten?

Nämnderna har löpande sammanträtt under året. Flertalet nämnder sammanträder ungefär en gång per månad, med undantag för sommarmånaderna. En viss avvikelse mot denna frekvens finns. Kompetensnämnden träffades 6 gånger under 2017, medan t ex Tekniska nämnden hade 11 sammanträden under året. Vid nämndsammanträdena kan konstateras att verksamhetsuppföljning sker samt att ekonomisk uppföljning görs och prognos lämnas vid några tillfällen. Det senare sker enligt protokollen främst i samband med årsredovisning, tertialbokslut (per april och augusti), vid månadsuppföljning per mars och oktober, samt vid budgetsammanhang. Vi kan inte se att en ekonomisk uppföljning är en stående punkt på varje nämndsammanträde. Nämnderna emottar därutöver rapporter från olika former av verksamhetsuppföljningar, i form av inspektionsrapporter, uppföljningsrapporter samt verksamhetsbesök. Kvalitetsmätningar och jämförelseunderlag (såsom Öppna jämförelser) återrapporteras också vid behov på nämndsammanträdena.

Kommunfullmäktige får, genom tertialrapporter samt årsredovisning, kunskap om nämndernas verksamhet och ekonomi under året. Uppföljning av ekonomi sker i budgetuppföljning per mars, delårsrapport april, delårsrapport augusti, budgetuppföljning oktober samt årsredovisning.

Det är viktigt att nämnderna under året aktivt arbetar med ekonomiska uppföljningar och prognoser för sin verksamhet, i syfte att i tid kunna vidta eventuella åtgärder för att nå en ekonomi i balans. Nedan redovisas de prognoser för helåret som lämnats budgetuppföljning mars, delårsrapport augusti samt budgetuppföljning oktober i förhållande till utfallet i bokslutet för 2017.

Budgetuppföljning	Mars	Augusti	Oktober	Bokslut
Kommunstyrelsen	+15 mkr	+15 mkr	+15 mkr	+25,6 mkr
Överförmyndarnämnden				
Kompetensnämnden	+/-0	+ 3,7 mkr	+ 3,7 mkr	+5,8 mkr
Barn- och utbildningsnämnden	-8,9 mkr	-8,7 mkr	-12 mkr	-16,9 mkr
Kultur- och fritidsnämnden	+/-0	+0,8 mkr	+0,8 mkr	-4,2 mkr
Socialnämnden	+1,8 mkr	+1,8 mkr	+1,8 mkr	+2,2 mkr
Omvårdnadsnämnden	-4,4 mkr	-1,6 mkr	+0,5 mkr	+4,8 mkr
Miljö- och hälsoskyddsnämnden	+/- 0	+/- 0	+/- 0	+0,7 mkr

Byggnadsnämnden	+/- 0	+/- 0	+0,1 mkr	+0,7 mkr
Tekniska nämnden	+/- 0	+/- 0	+/- 0	-0,4 mkr
Familjerättsnämnden	-0,3 mkr	-0,3 mkr	-0,3 mkr	-0,3 mkr

Det kan konstateras att flertalet nämnder haft en hög prognossäkerhet redan från budgetuppföljningen per 31 mars, men att kommunstyrelsens överskott har underskattats i prognoser under året samtidigt som barn- och utbildningsnämndens underskott prognostiserats som mindre än det faktiskt blev. Underskottet blev nästan dubbelt så stort som prognosen visade i budgetuppföljningen per 31 mars. Omvårdnadsnämndens prognos i budgetuppföljningen per 31 mars var ett underskott motsvarande 4,4 mkr men resultatet blev ett överskott motsvarande 4,8 mkr.

Nedan återfinns en sammanställning av ekonomiskt utfall i förhållande till budget samt måluppfyllelse för respektive nämnd, vilka på ett strukturerat och likartat sätt rapporteras till fullmäktige i respektive nämnds årsredovisning.

Nämnd/styrelse	Ekonomiskt utfall 2017	Måluppfyllelse och uppdragsgenomförande
Kommunstyrelsen	+25,6 mkr	5 mål uppfyllda och 1 mål till stor del uppfyllt år 2017. 14 uppdrag genomförda och 1 uppdrag fortfarande pågående.
Överförmyndarnämnden	ÖFN ingår i KS redovisning	
Kompetensnämnden	+5,8 mkr	3 mål uppfylls år 2017. Inga uppdrag från Kommunfullmäktige år 2017 att redovisa.
Barn- och utbildningsnämnden	-16,9 mkr	3 mål uppfylls till stor del och 1 mål delvis uppfyllt år 2017. Samtliga 6 uppdrag genomförda.
Kultur- och fritidsnämnden	-4,2 mkr	3 mål uppfyllda och 1 mål till stor del uppfyllt år 2017. 6 uppdrag genomförda.
Socialnämnden	+2,2 mkr	5 mål uppfyllda för år 2017. Båda nämndens 2 uppdrag genomförda.
Omvårdnadsnämnden	+4,8 mkr	2 mål uppfyllda och 2 mål till stor del uppfyllda för år 2017. Inga uppdrag från Kommunfullmäktige år 2017 att redovisa.
Miljö- och hälsoskyddsnämnden	+0,7 mkr	3 mål uppfyllda och 1 mål delvis uppfyllt år 2017. Inga uppdrag från Kommunfullmäktige år 2017 att redovisa.
Byggnadsnämnden	+0,7 mkr	2 mål uppfyllda och 1 mål delvis uppfyllt år 2017. Båda nämndens 2 uppdrag genomförda. Samtliga 4 uppdrag genomförda.
Tekniska nämnden	-0,4 mkr	1 mål till stor del uppfyllt och 4 mål delvis uppfyllda.
Familjerättsnämnden	-0,3 mkr	

Vad gäller det ekonomiska utfallet i förhållande till budget för 2017 redovisar merparten av nämnderna en ekonomi i balans eller ett mindre överskott. Kommunstyrelsen redovisar ett större överskott. Två nämnder redovisar underskott, vilka båda motsvarar omkring 2 % av nämndernas budget. Dessa avvikelser gäller:

- Kommunstyrelsens överskott, som uppgår till 25,6 mnkr och härrör primärt från att medelreserven för stadens tillväxt inte tagits i anspråk.
- Barn- och utbildningsnämndens underskott, som uppgår till 16,9 mnkr och härrör primärt från att antalet elever i grund- och gymnasieskolan har ökat, högre löner har betalats ut och att priserna per plats i grundsärskolan ökat. Dessutom anger sig nämnden ha haft strukturella kostnader i samband med verksamhetsförändringar, ex. personal- och lokalkostnader.
- Kultur- och fritidsnämndens underskott, som uppgår till 4,2 mnkr och härrör primärt från att fritidsklubsverksamheten under året övergick till Barn- och utbildningsnämnden. Intäkterna för denna verksamhet flyttades 1 januari medan den faktiska övergången skedde först i augusti 2017.

Av sammanställningen ovan kan utläsas att måluppfyllelsen generellt sett är god. Några avvikelser finns dock:

- Barn- och utbildningsnämnden når bara delvis sitt mål om att "Grundskolans arbete ska leda till att kunskapsresultaten höjs och att varje elev har behörighet till gymnasiet". I analysen till måluppfyllelsen anges att kunskapsresultaten sjunkit jämfört med tidigare år. Nämnden framför att en strategi finns framtagen för att öka kunskapsresultaten, indelad i fyra huvudområden och tio utvecklingsstrategier.
- Miljö- och hälsoskyddsnämnden når bara delvis sitt mål att "Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska öka nöjdheten med nämndens service och myndighetsutövning". I analysen framgår att resultaten i de NKI-undersökningar som mäter kundnöjdheten med nämndens verksamhet påvisar sämre resultat än föregående år.
- Tekniska nämnden når bara delvis fyra av sina mål för året. Det gäller målen om "Avfallshanteringen ska ske med bästa möjliga resursutnyttjande och minsta möjliga miljöpåverkan", "Solna ska ha en god framkomlighet, tillgänglighet och trafiksäkerhet för alla som bor och rör sig i staden", "Solna ska ha ändamålsenliga, tillgängliga och effektiva lokaler, som erbjuder en god miljö att vistas i" samt "Tekniska nämnden ska öka nöjdheten hos solnabor, företagare och stadens verksamheter med nämndens service och myndighetsutövning". I analysen av respektive måluppfyllelse framgår att bedömningen av respektive mål gjorts i stor utsträckning baserat på lägre resultat i medborgar- och kundundersökningar än föregående år.
- Kommunstyrelsen rapporterar att styrelsens uppdrag "att tillsammans med berörda nämnder och bolag driva ett utvecklingsarbete för Överjärva gård med dess byggnader och miljöer" delvis genomförts. Kommunstyrelsen anger i sin förklaring att arbetet har pågått under 2017 och fortsätter under 2018.

Vad gäller analys av ekonomiska och verksamhetsmässiga resultat visar vår genomgång av nämnders och styrelsens årsredovisningar att en analys görs för varje mål och uppdrag, samt utifrån ett ekonomiskt perspektiv. Vad gäller måluppfyllelsen redovisas de indikatorer och nyckeltal som ligger till grund för målbedömningen, tillsammans med de viktigaste aktiviteter som nämnden menar har bidragit till

---

resultatet. Att en sådan redovisning görs är positivt och ökar transparensen rörande årets verksamhet, samtidigt som det ger läsaren en möjlighet att utmana de målbedömningar som en nämnd gör.

Den ekonomiska analysen som lämnas i respektive nämnds verksamhetsberättelse innehåller en genomgång av driftsredovisning, kostnader, intäkter som investeringsredovisning.

Ett utvecklingsområde som gäller samtliga nämnder och styrelsen är att visa vilken bäring dessa analyser har på den framtida utvecklingen inom nämndens verksamhetsområde. I årsredovisningarna presenteras ett antal framtida utmaningar och förändringar, men dessa saknar en explicit koppling till analysen av årets resultat och ekonomi.

3.2.1. Nämndernas förberedelser inför GDPR

Av särskilt intresse under året har varit hur stadens förberedelser för implementeringen av det nya dataskyddsdirektivet GDPR genomförts. Implementeringen påverkar samtliga nämnder, varför vi inom ramen för den grundläggande granskningen särskilt studerat nämndernas och styrelsens förberedelsearbete inför den 25 maj, då direktivet träder i kraft.

Det kan konstateras att kommunstyrelsen och nämnderna ännu inte har tillämpat dataskyddsförordningen fullt ut, men att de anser sig komma att ha system och rutiner utifrån dataskyddsförordningen när den träder i kraft den 25 maj 2018.

Det pågår ett arbete sedan våren 2017 av en utsedd projektgrupp, bestående av projektledare och informationssäkerhetsansvarig. Det finns en central projektgrupp med kontaktpersoner som utsetts av respektive förvaltningschef. Dess syfte är att bl.a. implementera den nya dataskyddsförordningen i staden och vara uppdaterade avseende SKL:s och Datainspektionens råd samt aktiviteter. Det finns en projektplan, checklista och kommunikationsplan för arbetet. Flera aktiviteter är genomförda och andra pågår. Riktlinjer för kommunstyrelsens och stadens nämnders arbete med skydd av personuppgifter kommer att utformas samt behandlas av kommunstyrelsen i april.

För närvarande pågår ett arbete inom flera områden:

- Riktlinjer för kommunstyrelsens och stadens nämnders arbete med skyddet av personuppgifter kommer att utformas och behandlas av kommunstyrelsen i april. I mars kommer även en ny dokument- och gallringsplan att behandlas av kommunstyrelsen.
- En förteckning över vilka kategorier av persondata som hanteras, har uppgivits finnas upprättade för tre förvaltningar. Inom övriga förvaltningar pågår arbete avseende detta, som beräknas vara klart innan förordningen träder i kraft.
- Upprättande av rutiner för att hantera en personuppgiftsincident har uppgivits pågå inom samtliga förvaltningar. Detsamma gäller rutiner för att tillgodose de registrerades rättigheter. Det har uppgivits att rutiner utarbetas i samband med den stadsövergripande riktlinjen. Den centrala arbetsgruppen arbetar med att ta fram rutiner och checklistor innan den 25 maj.

- Dataskyddsbud är ännu inte utsedda. Arbete pågår kommunövergripande även avseende detta och ombud kommer att utses under april/maj efter att de stadsövergripande riktlinjerna beslutats.
- Det har uppgivits att en plan för arbetet efter den 25 maj håller på att tas fram. Efter den 25 maj så kommer staden fortsätta arbetet med att säkerhetsklassning av stadens information/system. Uppföljning av stadens hantering av personuppgifter (enligt GDPR) planeras för att ingå som ett internkontrollmoment i verksamhetsplanen 2019.
- Vad gäller utbildning och informations finns en kommunikationsplan upprättad för implementering av dataskyddsförordningen. I denna finns även kommunikationsaktiviteter angivna med aktiviteter för olika målgrupper såsom förvaltningschefer, enhetschefer inom stadsledningsförvaltningen, stabschefer, kontaktpersoner inom förvaltningarna, systemägare/systemförvaltare, registratorer och nämndsekreterare samt medarbetare.
- I övrigt har det uppgivits att förvaltningschefgruppen och ledningsgrupper har fått information regelbundet. Information om dataskyddsförordningen finns även på stadens intranät. I samband med olika aktiviteter t.ex. inventering av personuppgiftsbehandlingar har det uppgivits att chefer, systemägare, systemförvaltare och handläggare informerats om förordningen och vad den innebär. Grundläggande information om förordningen kommer ske i KF-salen under mars/april för medarbetare. Förvaltningarna har även uppgivits ha ett eget ansvar för att informera sin personal. Det varierar mellan olika förvaltningar avseende i vilken utsträckning som utbildnings- och informationsinsatser skett liksom planeringen av framtida informationsinsatser.

Då ett arbete pågår för närvarande och förordningen inte träder i kraft förrän i maj 2018, rekommenderar vi sammanfattningsvis revisionen att följa upp arbetet i samband med granskning av ansvarsutövande för år 2018.

3.2.2. Uppföljning av borgenspolicy

Kommunfullmäktige har under året fastställt en ny borgenspolicy att gälla från och med 2017-03-01. Samtidigt fastställdes borgensram för borgensåtaganden till totalt 1 975 mnkr avseende stadens majoritetsägda bolag samt bostadsstiftelsen Signalisten. Utöver dessa borgensåtaganden finns en solidarisk borgen såsom för egen skuld för Kommuninvest i Sverige AB:s samtliga nuvarande och framtida förpliktelser samt garantiförpliktelser gentemot Käppalaförbundet och Kommunalförbundet Norrvatten.

Under året har fullmäktige även tillstyrkt en höjning av Käppalaförbundets låneram med 400 mnkr.

Rapportering om stadens borgensåtaganden har skett till fullmäktige i samband med delårsrapport och årsredovisning i enlighet med borgenspolicyen.

Av årsredovisningen 2017 framgår följande kring riskbedömningen av borgensåtagandena; ”Risken att stadens borgensåtaganden behöver infrias bedöms som låg. Något utvecklat resonemang kopplat till bedömningen redovisas inte i årsredovisningen. Staden har inte infriat några borgensåtaganden under året.

3.3. Finns ett system för tillräcklig intern kontroll?

Det finns i Solna stad ett stadsövergripande system för intern kontroll. Detta bygger på att nämnder och styrelse årligen antar en internkontrollplan baserat på en riskanalys. Planen ska innehålla såväl stadsgemensamma som nämnds specifika internkontrollmoment. Planen ska genomföras under året och återrapporteras i nämndernas årsredovisningar. Nedanstående matris sammanfattar hur nämnder och styrelsens internkontrollarbete genomförts i förhållande till systemet.

KS/Nämnd	Beslut om IK-plan	Risk- och väsentlighetsanalys i anslutning till planen	Görs en uppföljning av internkontroll planen ¹	Tydlig redovisning av åtgärder i uppföljningen
Kommunstyrelsen Överförmyndarnämnden (ingår i KS IKP)	Ja	Nej	Ja	Ja, i huvudsak. Anges att inga väsentliga avvikelser upptäckts.
Kompetensnämnden	Ja	Nej	Ja,	I enstaka fall
Barn- och utbildningsnämnden	Ja	Nej	Ja, men resultatet av kontrollerna framgår dock inte alltid tydligt	Ja, i huvudsak
Omvårdnadsnämnden	Ja	Ja	Ja, men en kontroll förefaller ej genomförts	Ja, i huvudsak.
Socialnämnden	Ja	Ja	Ja	Ja
Kultur- och fritidsnämnden	Ja	Ja	Ja, resultat och åtgärder anges dock inte tydligt.	Ja, i huvudsak.
Miljö- och hälsoskyddsnämnden	Ja	Nej	Ja	Ja, i huvudsak.
Byggnadsnämnden	Ja	Nej	Ja	Delvis, det framgår inte hur kontrollen har skett eller eventuella avvikelser
Tekniska nämnden	Ja	Nej	Ja	Ja, i huvudsak. Åtgärder som vidtagits under året redovisas.
Familjerättsnämnden	Ja	Nej	Ja	Ja, men omfattningen av

¹ Uppföljning av internkontrollplan 2017 sker i respektive nämnds årsredovisning 2017.

				kontrollen och avvikelsen framgår inte.
--	--	--	--	---

Samtliga nämnder har beslutat om en internkontrollplan för år 2017 som ingår i respektive nämnds verksamhetsplan. Undantaget är Överförmyndarnämnden, som ingår i kommunstyrelsens verksamhetsplan och årsredovisning 2017.

Överförmyndarnämndens verksamhet har uppgivits ingå i kommunstyrelsens internkontrollplan, där en kontroll specifikt avser nämndens verksamhet. Vi noterar i övrigt att för flera nämnder anges inte tidpunkt för rapportering av kontroller, enligt mall.

Samtliga nämnder följer upp beslutade interna kontroller i årsredovisning 2017. Vissa nämnder har i internkontrollplanen angivit att uppföljning av kontroller ska ske vid olika tidpunkter under året. Vi har i protokoll dock inte alltid funnit att detta skett. Vi noterar generellt även att det är kort information om genomförda kontroller i uppföljningen av internkontrollplanerna för år 2017. Exempelvis framgår inte alltid omfattningen av de kontroller som har genomförts eller information om i vilken utsträckning som avvikelser noterats. För flera kontrollmoment finns inte en tydlig koppling mellan kontrollmomenten och resultatet av kontrollerna. Vidare framgår det inte när uppföljning ska ske av de åtgärder som anges i uppföljningen av internkontrollplanen.

Det har under granskningen uppgivits att förvaltningarna arbetar med risk- och väsentlighetsanalys vid framtagande av kontrollmoment och internkontrollplan. Under 2017 fanns inte en formell mall för hur analysen ska se ut, vilket gör att analysen är olika former av arbetsmaterial på respektive förvaltning. Därför finns det inga specifika risk-/väsentlighetsdokument för 2017 t.ex. kommunstyrelsen, familjerättsnämnden, tekniska nämnden, barn- och utbildningsnämnden samt kompetensnämnden. För internkontrollplanen för 2018 och inför 2019 uppger staden ha utvecklat en styrmodell för detta i Stratsys. I denna styrmodell finns det standardiserade/obligatoriska mallar för risk- och väsentlighetsanalys m.m. Staden är dock inte riktigt klara med detta för alla nämnder/förvaltningar. Arbetet beräknas färdigställas under våren för 2018 inför planeringsprocessen för 2019.

3.4. Löpande internkontroll i system och rutiner

Uppföljningen av den löpande internkontrollen kopplade till system och rutiner presenteras i tabellen nedan:

Kontroll	Rutiner/kontroller	Utfall stickprov	Bedömning
Attester – tvåhandprincipen tillämpas	Tillräckliga	Inga avvikelser noterade	IK tillfredställande
Investeringar – kontroll av aktiveringar	Tillräckliga	Inga avvikelser noterade	IK tillfredställande
Investeringar – kontroll av drift	Tillräckliga	Inga avvikelser noterade	IK tillfredställande
Utbetalning leverantörer	Tillräckliga	Mindre avvikelser noterade	IK i huvudsak tillfredställande
Representation, gåvor och resor	Tillräckliga	Avvikelser noterade	IK delvis tillfredställande
Manuella utbetalningar	Tillräckliga	Inga avvikelser noterade	IK tillfredställande

Utifrån den löpande internkontrollen kan konstateras att denna i huvudsak varit tillfredsställande under året. Vi har dock noterat avvikelser i våra genomförda kontroller av leverantörsutbetalningar samt representation, gåvor och resor.

2018-03-20

Henrik Fagerlind

Projektledare

Anders Hägg

Uppdragsledare